

63.3(4Чис3)

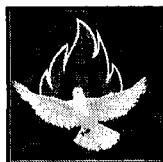
Ілия Максимів

СПОГАДИ

Ілия Максимів

Спогади

Видавництво:
«Вогонь з неба»
м. Івано-Франківськ
– 2012 –

НБ ПНУС

780676

Упорядник:
Петро Гаврилишин

Верстка:
Тимів Христина

Головний редактор:
Маргітич Олесь

Набір тексту здійснений
праправнучкою І. Максиміва
Оленою Степанівною Куриляк

Щиру подяку за фінансову допомогу у виданні цієї
книги висловлюємо

Михайлу Петровичу Гаврилишину

Національний бібліотечний університет
імені Василя Стефаника
код 02125266

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

№

78 05 75

© Упорядник: Петро Гаврилишин

© Видавництво: «Вогонь з неба»

ВІД УПОРЯДНИКА ВИДАННЯ

Вперше в українській археографії вводимо в науковий обіг «Спогади» Ілії Максиміва (1884 – 1954) – активного громадського діяча с. Коропець, який своєю працею зробив значний внесок у розвиток українського національного руху на наших теренах. Назва «Спогади» дана нами, щоб окреслити для майбутніх дослідників мемуарний жанр даного твору та спростити об'ємну назву твору «ІЛИЯ МАКСИМІВ для Дітей і Внуків. Доля. Родовід. Житяпись. Заповіт. Власні вірші. Друзі. Та загальне». Оригіналом твору є машинопис, написаний автором в м. Абондан (Франція) в 1953 р., який був копійований на ксероксі родичами на Україні в роки незалежності. Дане історичне джерело являє собою цінний носій інформації з локальної історії місцевості Коропця, впливу загальноісторичних подій на життя української спільноти села, повсякденності тощо. Видання передає текст без змін, адже твір виступає і як лінгвістичне джерело, а тому окрім істориків та етнологів може бути об'єктом дослідження для філологів. Невеличкий фрагмент «Спогадів», що стосувався Марка Каганця друкувався в книзі «Ясний Каганець України»

Ілія Максимів народився у с. Коропець Бучацького повіту в селянській сім'ї середнього достатку, що додатково підробляла столяруванням. У 1905-1908 рр. служив у Львові в чині капрала в 95 полку австро-угорської армії. Під час служби був активним членом Просвіти, яка тоді знаходилася на площі Ринок. Це і визначило його національний світогляд. В 1908 р. організує та стає кошовим «Січі» в рідному селі, завдяки чому Коропець був представлений на Сокільсько-Січовому здвизі у Львові 1914 р. Кількість членів «Січі» в Коропці досягнула 120 хлопців і 40 дівчат і була найпотужнішою в Бучацькому повіті. Учасник I Світової

війни, побував у російському полоні. Цінність спогадів ще більше зростає через те, що він двічі обирався війтом Коропця: в часи ЗУНР 1918-1919 рр. та після Акту проголошення Української держави Я. Стецьком 1941 р. Не легка то була праця: «Не раз громада кричала «Осанна»... і то багато разів величали, а ще більше очернювали і то брехнями. А все ж олива – оливою, а брехня – брехнею, та я робив як умів». Після розігнання поляками «Січі» організовує товариство «Луг» в селі, був режисером аматорського театрального гуртка при «Просвіті». Один з ініціаторів та активних засновників Української Районової Молочарні в Коропці, на будівництво якої навіть ризикнув закласти власне поле. В роки II Світової війни його два сини: Михайло та Петро пішли в дивізію «Галичина». З наступом радянських військ утікає до Австрії, де перебуває у Відні, а далі виїжджає до Франції в м. Абондан в пансіон для старих і німецьких чужинців, де й помер. Можна було б продовжувати розповідь про життя І. Максиміва та, мабуть, найкраще це зробив сам автор спогадів у своїй книзі.

Щоб уявити історичний фон подій, варто зауважити, що Коропець пер. половини ХХ ст. являв собою поліетнічну общину. Скільки і якого населення тоді проживало в селі? У зв'язку з неточністю польських офіційних переписів 1921 р. та 1931 р. ми користуємося релігійною статистикою – шематизмом. Так, римокатолицький шематизм 1936 р. Львівської Архієпархії подає такі дані про Коропець: 6877 греко-католицького віровизнання, 1303 – римокатолицького, 311 – юдейського, 50 – інші. Отже, на 1936 р. населення Коропця складало 8541 людину.

Слід зауважити, що у своїх «Спогадах» Ілия Максимів майже не згадає польську общину і зовсім не

торкається єврейської спільноти. Можливо, припускається помилок у деталях, описуючи події з пам'яті через десятки років. На те й існує мемуаристика, яка, звісно, не може претендувати на цілковиту об'єктивність, безсторонність і точність, і це зрозуміло. Однак далеко не кожне історичне джерело передасть нам з таким живим колоритом і так безпосередньо, через сприйняття і переживання конкретної людини, дух минулих епох та їхніх сучасників, людей, котрі творили історію. Тільки залучення усіх доступних нам джерел, у тому числі й таких спогадів, дозволить відтворити об'єктивну картину нашого історичного минулого.

Петро Гаврилишин